

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи
Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ
«30» вересня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«ОБЛІК І АНАЛІЗ ЗЕД»

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 - Міжнародні відносини

спеціальність: 292 - Міжнародні економічні відносини

освітня програма: Міжнародні економічні відносини

вид дисципліни: обов'язкова

факультет: міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021 / 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Наталія ГАЛУЦЬКИХ, к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки та світового господарства економічного факультету

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

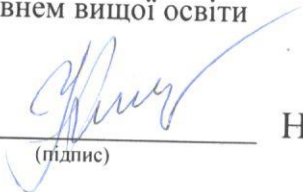
Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

(підпис) Надія КАЗАКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

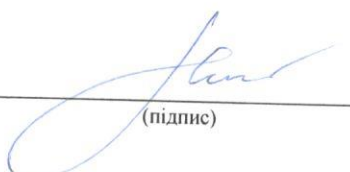
Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

(підпис) Надія КАЗАКОВА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “26” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис) Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Облік і аналіз ЗЕД» складена відповідно до освітньо-професійної програми
«Міжнародні економічні відносини»
підготовки бакалавра
спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Міжнародна економічна діяльність – це процес реалізації зовнішньоекономічних зв'язків між закордонними та вітчизняними підприємствами. Зовнішньоекономічна діяльність є перспективним варіантом господарювання, що має можливість поєднувати інтереси держави в досягненні політичної й економічної незалежності з інтересами підприємств у максимізації прибутку й у відповідному її перерозподілу. Вихід на зовнішній ринок самостійних суб'єктів господарювання сприяє приєднанню економіки України до системи міжнародних відносин, що й є найважливішим джерелом поповнення державного бюджету.

Управління зовнішньоекономічною діяльністю потребує глибоких знань бухгалтерського обліку зовнішньоекономічних операцій.

Метою викладання дисципліни «Облік і аналіз ЗЕД» - є формування у студентів системи теоретичних знань і практичних навичок з обліку і аналізу зовнішньоекономічних фінансово-господарських операцій.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основні завдання дисципліни спрямовані на формування наступних загальних компетентностей **(ЗК)**:

ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК11. Здатність працювати в команді.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

– формування наступних фахових компетентностей **(ФК)**:

ФК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

ФК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

ФК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ФК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

ФК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ФК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

ФК13. Здатність проводити оцінку та аналіз без пекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

ФК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

ФК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

1.3. Кількість кредитів - 3.

1.4. Загальна кількість годин - 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
30 год.	12 год. (з них: 4аудиторних, 8 дистанційних)
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
45 год.	78 год.
Індивідуальні завдання	
Контрольна робота - 10 год.	

1.6. Студенти повинні досягти таких результатів навчання:

Студенти повинні досягти таких **програмних результатів навчання (ПРН):**

ПРН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

ПРН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

ПРН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив

ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

ПРН11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

ПРН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

ПРН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

ПРН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ПРН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ПРН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

ПРН20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

ПРН22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ПРН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

ПРН24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

ПРН25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

Вивчивши курс «Облік і аналіз ЗЕД» студент повинний знати:

- 1) нормативну базу зовнішньоекономічної діяльності;
- 2) види зовнішньоекономічних договорів;
- 3) види зовнішньої торгівлі;
- 4) основні задачі обліку в зовнішньоекономічній діяльності;
- 5) порядок проведення обліку при проведенні зовнішньоекономічної діяльності.

У процесі вивчення курсу «Облік у зовнішньоекономічній діяльності» у студента повинні бути сформовані такі уміння і навички, необхідні фахівцю, що дозволять їм у практичній діяльності:

- 1) організувати облік на підприємстві при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;

2) розрізняти види зовнішньої торгівлі і правильно відбивати їх в обліку;

3) правильно визначати вартість зовнішньоекономічного контракту в залежності від умов продажу; проводити аналіз різної зовнішньоекономічної діяльності; виявляти порушення при проведенні зовнішньоекономічної діяльності і застосовувати санкції до порушників, відповідно до законодавства;

4) застосовувати особливості ведення обліку на спільних підприємствах.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 1. Загальнотеоретичні та специфічні основи дисципліни

1. Предмет та об'єкти обліку та аналізу зовнішньоекономічної діяльності.
2. Основні завдання курсу та принципи зовнішньоекономічної діяльності.
3. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та порядок їх реєстрації.
4. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 2. Договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку

1. Значення, зміст та структура зовнішньоекономічного контракту.
2. Особливості укладання та виконання договорів зовнішньоекономічної діяльності.
3. Відображення в обліку зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.

Тема 3. Облік валютно-фінансових операцій

1. Поняття о валютних цінностях та операцій з ними.
2. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку.
3. Рахунки в банках в іноземній валюті: види, порядок відкриття, відображення операцій в бухгалтерському обліку.
4. Особливості операцій по купівлі та продажу іноземної валюти.
5. Операції з готівкою іноземною валютою та відображення їх в бухгалтерському обліку.
6. Облік розрахунків з відрядження за кордон.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ЗОВНІШНЬОТОРГОВИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 4. Загальні засади експортно-імпоротної діяльності

1. Митні процедури та порядок формування митної вартості.
2. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.
3. Обмеження строків розрахунків за експортно-імпортними операціями.

Тема 5. Облік імпортних операцій

1. Загальні засади здійснення імпортних операцій.
2. Бухгалтерський облік здійснення імпортних операцій за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
3. Особливості обліку імпорту робіт, послуг.
4. Облік авансів, сплачених іноземному постачальнику.

Тема 6. Облік експортних операцій

1. Основні поняття.
2. Бухгалтерський облік операцій з експорту товарів (продукції) за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок.
3. Облік операцій з експорту робіт, послуг.
4. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.

Тема 7. Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною

1. Зустрічна торгівля та її форми.
2. Облік компенсаційних операцій.
3. Поняття та облік бартерних операцій.
4. Поняття давальницької сировини та сутність операцій з нею.
5. Порядок обліку операцій з давальницькою сировиною.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 8. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

1. Бухгалтерська фінансова звітність.
2. Статистична звітність.
3. Інші форми звітності.

Тема 9. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності

1. Зміст, завдання та методи економічного аналізу в сфері зовнішньоекономічних зв'язків.
2. Аналіз та оцінка ефективності експортних операцій.
3. Аналіз та оцінка ефективності імпорتنих операцій.
4. Аналіз фінансового стану підприємства-контрагента.

3. Структура навчальної дисципліни

Розділи і назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма (дистанційна)					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Особливості організації обліку зовнішньоекономічних операцій												
Тема 1. Загальнотеоретичні та специфічні основи дисципліни	7	2	1			4	7	1				6
Тема 2. Договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку	7	2	1			4	7	1				6
Тема 3. Облік валютно-фінансових операцій	16	6	4			6	16	2				14
<i>Разом за розділом 1</i>	30	10	6			14	30	4				26
Розділ 2. Облік зовнішньоторгових операцій												
Тема 4. Загальні засади експортно-імпоротної діяльності	8	4	1			3	8	1				7
Тема 5. Облік імпорتنих операцій	10	4	2			4	10	2				8
Тема 6. Облік експортних операцій	10	4	2			4	10	2				8
Тема 7. Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною	5	2	1			2	5	1				4
<i>Разом за розділом 2</i>	33	14	6			13	33	6				27
Розділ 3. Аналіз зовнішньоекономічних операцій												
Тема 8. Звітність суб'єктів	7	2	1			4	7	1				6

зовнішньоекономічної діяльності												
Тема 9. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності	10	4	2			4	10	1				9
<i>Разом за розділом 3</i>	17	6	3			8	17	2				15
<i>ІНДЗ - семестрова контрольна робота</i>	10					10	10					10
Усього годин	90	30	15			45	90	12				78

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Загальнотеоретичні та специфічні основи дисципліни	1
2	Тема 2. Договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку	1
3	Тема 4. Загальні засади експортно-імпортової діяльності	1

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 3. Облік валютно-фінансових операцій	4
2	Тема 5. Облік імпортованих операцій	2
3	Тема 6. Облік експортних операцій	2
4	Тема 7. Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною	1
5	Тема 8. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності	1
6	Тема 9. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Тема 1. Загальнотеоретичні та специфічні основи дисципліни. Опрацювання основних понять курсу «Облік і аналіз ЗЕД», особливостей, сутності та значення бухгалтерського обліку у ЗЕД.	4	6
2	Тема 2. Договірні відносини та їх відображення в бухгалтерському обліку.	4	6

	Ознайомлення з організацією бухгалтерського обліку на підприємствах та законодавчої бази укладання зовнішньоекономічних контрактів		
3	Тема 3. Облік валютно-фінансових операцій. Поняття о валютних цінностях та операцій з ними. Курсові різниці: поняття, порядок визначення та відображення в обліку. Облік розрахунків з відрядження за кордон.	6	14
4	Тема 4. Загальні засади експортно-імпортової діяльності. Митні платежі: види, порядок нарахування та відображення в обліку. Документальне забезпечення експортно-імпортних операцій.	3	7
5	Тема 5. Облік імпортованих операцій. Бухгалтерський облік здійснення імпортованих операцій за умови прямого виходу підприємства на зовнішній ринок. Особливості обліку імпорту робіт, послуг	4	8
6	Тема 6. Облік експортних операцій. Документальне оформлення експортних операцій. Порядок митного оформлення експортних поставок та їх відображення в бухгалтерському обліку.	4	8
7	Тема 7. Облік зустрічної торгівлі та операцій з давальницькою сировиною. Бартерні договори: поняття, різновиди, вимоги до оформлення. Зовнішньоекономічний бартер і курсові різниці: порядок відображення в бухгалтерському обліку. Операції з давальницькою сировиною в українського виконавця: порядок здійснення та відображення в бухгалтерському обліку.	2	4
8	Тема 8. Звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Особливості складання фінансової звітності представництв іноземних підприємств. Статистична та податкова звітність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності – юридичних осіб	4	6
9	Тема 9. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності.	4	9

	Вивчення завдань, методів та організації аналізу у експортно-імпортних операціях, а також засобів визначення економічної ефективності експортно-імпортних операцій Ознайомлення з методами аналізу фінансового стану учасника ЗЕД		
10	Виконання контрольної роботи (індивідуального науково - дослідного завдання)	10	10
	Разом	45	78

7. Індивідуальні завдання

Семестрова контрольна робота з дисципліни «Облік і аналіз ЗЕД» є індивідуальним комплексним завданням. Вона складається з двох частин: теоретичної та практичної.

У ході виконання теоретичної частини контрольної роботи передбачається самостійна робота студентів стосовно підбору необхідної інформації з різноманітних джерел. Студент повинен стисло викласти зміст теми.

Виконання практичної частини контрольної роботи має сприяти більш глибокому та детальному вивченню питань, які пов'язані з розрахунками фінансових показників та коефіцієнтів, аналізом отриманих результатів.

Роботу має бути виконано із застосуванням комп'ютерної техніки, а підсумок подано на паперовому носії інформації (аркуш формату А4 – інтервал – 1,5, шрифт – Times New Roman 14). У роботі обов'язково повинні міститися посилання на використану літературу, чинне законодавство України, наприкінці контрольної роботи необхідно привести перелік використаної літератури. Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи – 20 балів.

Кожне індивідуальне науково-дослідне завдання - контрольна робота повинне містити: титульну сторінку, зміст, розділи згідно зі змістом, список використаних джерел. Загальний обсяг контрольної роботи – до 20 сторінок.

Детальні вимоги до змісту індивідуальних завдань, критерії оцінювання та оформлення контрольної роботи наведені в НМКД «Облік і аналіз ЗЕД».

8. Методи навчання

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи:

- словесні (бесіда, пояснення, розповідь, диспут);
- наочні (демонстрація, ілюстрація);
- практичні (вправи, відповіді на тести, задачі) тощо.

9. Методи контролю

Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння розділів (проміжний контроль) – на семінарських підсумкових заняттях.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки студентів:

- тестові завдання;
- розв'язування задач;
- виконання творчих завдань.

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на підсумкових заняттях. Оцінка успішності студента з дисципліни є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння окремих розділів.

10. Схема нарахування балів

Поточне тестування та самостійна робота				Підсумковий семестровий контроль (екзамен)	Сума
Розділ 1 Т 1, 2, 3	Розділ 2 Т 4, 5, 6, 7	Розділ 3 Т 8, 9	ІНДЗ - семестрова контрольна робота	40	100
10	20	10	20		

Мінімально допустимі бали за поточним контролем для допуску до екзамену – 40 балів

Критерії оцінювання навчальних досягнень

При вивченні дисципліни «Облік і аналіз ЗЕД» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю, у формі виступів студентів, у формі тестування, тощо.

Критерії оцінювання усної відповіді

Поточний контроль здійснюється, зокрема, у формі опитування та виступів на семінарських та практичних заняттях.

Критерії оцінки усної відповіді, виходячи з максимальної кількості балів, передбачених за даний тип контролю:

Всі бали передбачені для відповідного завдання ставиться за наступних умов:

- повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується вірними прикладами;
- все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються;
- правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з'ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.

2/3 балів передбачених для відповідного завдання ставиться за наступних умов:

- студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з незначною допомогою викладача чи колег;
- при правильному і в цілому зв'язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача;
- недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

1/2 балів передбачених для відповідного завдання ставиться за наступних умов:

- студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача;
- відповіді на запитання дає не одразу, з затримкою, при чому відповіді нечіткі;
- не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

- допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача;

- студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її;

- викладає матеріал недостатньо зв'язано і послідовно.

від 1/4 до 1/10 балів у цілих числах ставиться за наступних умов:

- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача;

- виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок - відсутні навички як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

Критерії оцінювання поточних контрольних робіт

Під час семінарських, практичних занять можливе проведення коротких за змістом поточних контрольних робіт, завданням яких є перевірка рівня засвоєння студентами окремих складних тем, групи тем чи окремого розділу навчальної дисципліни. У разі виконання тестових завдань, їх оцінювання здійснюється за бальною системою: вірна відповідь на 1 тестове завдання – 1 бал.

Критерії оцінки завдання поточної контрольної роботи (крім тестової), виходячи з максимальної кількості балів, передбачених за її виконання:

всі бали передбачені для відповідного завдання ставиться, якщо:

- дано правильні відповіді на всі запитання;
- у відповідях видно повне розуміння суті проблеми;
- виклад термінологічно правильний, вся робота виконана акуратно.

2/3 балів передбачених для відповідного завдання ставиться, якщо:

- відповіді на питання правильні, але виклад не достатньо чіткий;
- є відповіді на всі питання, але допущено незначні недоліки.

1/2 балів передбачених для відповідного завдання ставиться, якщо:

- виклад показує розуміння питання, але він нечіткий, з недоліками; пояснення в цілому передають зміст відповіді на питання, але подані хаотично, без помітної логіки відповіді;

- надана відповідь на більшість питань або на всі питання, але є суттєві недоліки.

від 1/4 до 1/10 балів у цілих числах ставиться, якщо:

- не розкрито поставлених питань;

- при відповіді на питання є грубі помилки, які свідчать про незнання і нерозуміння матеріалу, який винесено на контрольну роботу.

0 балів передбачених для відповідного завдання – ставиться коли студент не виконав завдання або виконав його повністю неправильно..

Критерії оцінювання екзамену

Екзамен складається письмово, з використанням відповідним чином розроблених та затверджених екзаменаційних білетів і оцінюється максимально у 40 балів (*денна форма навчання*).

Екзаменаційний білет складається з теоретичних завдань та практичного завдання (з них: тестові та теоретичні завдання – 20 балів; практичні завдання – 20 балів).

Критерії оцінювання завдань (питань) екзаменаційної роботи:

Всі бали передбачені для відповідного завдання (відмінно) студент одержує, якщо:

- відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє теоретичним та фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується в матеріалі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, вміє виявити тенденції, визначити перспективи;

- студент має навички користування фактичним матеріалом і вміло застосовує його при відповідях;

- відповідь на теоретичні запитання дає з використанням відповідної термінології, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу.

2/3 балів передбачених для відповідного завдання (добре) студент одержує, якщо:

- відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски теоретичного фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, орієнтується в матеріалі;

- студент має навички користування фактичним матеріалом;

- допускає 3-4 недоліки.

1/2 балів передбачених для відповідного завдання (задовільно) студент одержує, якщо:

- студент володіє більшою частиною теоретичного фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у нормативній базі, теоретичних засадах, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу

конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

- допускає 5-6 недоліків.

Від 1/4 до 1/10 балів у цілих числах (незадовільно) студент одержує, якщо:

- студент виявляє незнання більшої частини теоретичного та фактичного матеріалу;

- відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань;

- допускає грубі помилки.

0 балів передбачених для відповідного завдання ставиться якщо студент не виконав відповідного завдання або виконав його повністю неправильно.

Оцінка підсумкового контролю виставляється за національною шкалою як сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних при складанні семестрового екзамену.

Максимальна сума балів, які може набрати здобувач вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни, складає 100. Оцінка виставляється за такою системою:

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

11. Рекомендована література

Основна література

1. Митний кодекс України [Текст]: закон України від 11.07.2002 р. № 92-IV зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2020: [Електрон. ресурс].– Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/92-15/page10>.

2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Текст]: закон України від 16. 07. 1999 р. № 996 — XIV зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2020: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.

3. Про зовнішньоекономічну діяльність [Текст]: закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2020: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12/page>.

4. Про Митний тариф України [Текст]: закон України від 05.04.2001р. №2371-ІІІ зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2020: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2371-14>.

5. Податковий кодекс України [Текст]: закон України від 02.12.2010 р. № 27755-ВІ зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2020: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page>.

6. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Текст]: [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://prou4ot.info/index.php?section=browse&CatID=92>

7. *Бутинець Ф.Ф.* Облік та аналіз зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: підручник / Ф.Ф. Бутинець, І.В. Жиглей, В.М. Пархоменко; За ред. проф.. Ф.Ф.Бутинця, 2-е вид., доп.і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2001. – 544с.

8. *Волкова І.А.* Облік зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: навч.посібник / І.А. Волкова, М.В. Реслер, О.Ю. Калініна. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 304с. – ISBN 978-611-01-0204-9.

9. *Голов, С. Ф.* Фінансовий та управлінський облік [Текст] / С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко. — К.: Автоінтерсервіс, 1996. — 544 с. — Бібліогр.: с. 542-543.

Допоміжна література

1. *Голов, С. Ф.* Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами [Текст] : практ. посіб. / С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. — К.: Лібра, 2004. — 884 с. — Бібліогр.: с. 881. — 4000 прим. — ISBN 966-7035-68-9.

2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [Текст] / Пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. — К.: ФПБАУ, 2000. — 1268 с. — ISBN 966-7432-00-9.

3. *Бутинець, Ф. Ф.* Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах [Текст] : навч. посіб. / Ф. Ф. Бутинець, Л. Л. Горецька; Житомирський інженерно-технологічний інститут. — Житомир: Рута, 2002. — 544 с. . — Бібліогр.: с. 532-534. - ISBN 966-7570-84-3.

4. *Губачова, О. М.* Облік у зарубіжних країнах [Текст] : підручник / О. М. Губачова, С. І. Мельник; Полтавський університет споживчої кооперації. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 432 с. — Бібліогр.: с. 428-430. — 1000 прим. - ISBN 978-966-364-654-1.

5. *Голов, С. Ф.* Управлінський облік [Текст] : підручник / С. Ф. Голов. — 4-е вид. — К.: Лібра, 2008. - 704с. — Бібліогр.: с. 698-702. - ISBN 966-1035-53-0.

6. *Глен А. Велш.* Основи фінансового обліку [Текст] : навч. посіб. / Глен А. Велш, Деніел Г. Шорт; пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач. — К.: Основи, 1999. — 943 с.

7. *Добровський В. М.* Управлінський облік [Текст] : навч.-метод. посіб. для самостійного вивч. дисципліни / В. М. Добровський, Л. В. Гнилицька, Р. С. Коршикова; Київський національний економічний університет. — К.: КНЕУ, 2003. — 235 с. — Бібліогр.: с. 234. - ISBN 966-574-549-2.

8. *Друри К.* Управленческий и производственный учет [Текст] : учеб. пособие / К. Друри; пер. с англ. — 6-е изд., перераб. и доп. — М.: Юити-Дана, 2007. — 1424 с. — 3000 прим. - ISBN 5-238-01060-5.

9. *Дюпай М.М.* Облік та аналіз діяльності підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин [Текст] : навч. посібник / М.М. Дюпай, П.Н.Денчук, С.В. Питель, П.Я. Хомин. — Тернопіль: Астон, 2003. — 200с. — ISBN 966-7995-X.

10. *Єфіменко В. І.* Облік у зарубіжних країнах [Текст] : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. І. Єфіменко, Л. І. Лук'яненко; Київський національний економічний університет. — К.: КНЕУ, 2005. — 211с. — Бібліогр.: с. 210. - ISBN 966-574-722-3.

11. *Кадуріна Л.О.* Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: теорія, практика, рекомендації [Текст] : навч. посібник / Л.О. Кадуріна, М.С. Стрельнікова. — К.: Центр учбової літератури, 2007. — 606с.

12. *Качалин В. В.* Финансовый учет и отчетность в соответствии со стандартами GAAP [Текст] : учеб. пособие / В. В. Качалин; Академия народного хозяйства при правительстве Российской Федерации. — 4-3 изд. — М.: Дело, 2000. — 432 с.

13. *Нидлз Б.* Принципы бухгалтерского учета [Текст] : учебник / Б. Нидлз, Х. Андерсон, Д. Колдуэлл; пер. с англ.; под. ред. Я. В. Соколова. — 2-е изд., стереотип. - М.: Финансы и статистика, 2004. — 496 с.: ил. — (Серия по бухгалтерському учету и аудиту). - ISBN 5-279-01851-1.

14. *Рязанова Н. С.* Фінансове рахівництво [Текст] : навч. посіб. / Н. С. Рязанова. — К.: Знання-Прес, 2002. - 246 с. - Бібліогр.: с. 242-243. - ISBN 966-7767-17-5.

15. *Соловьева О. В.* Зарубежные стандарты учета и отчетности [Текст] : учеб. пособие / О. В. Соловьева; Аудиторская фирма «ЦБЛ». — М.: Аналитика-Пресс, 1998. — 288 с. — (Профессиональная библиотека бухгалтера и аудитора). - ISBN 5-7916-0015-1.

16. *Стуков С. А.* Международная стандартизация и гармонизация учета и отчетности [Текст] : учеб. пособие / С. А. Стуков , Л. С. Стуков. — М.: Бухгалтерский учет, 1998. — 136 с. - ISBN 5-85428-058-2.

17. *Ткач В. И.* Международная система учета и отчетности [Текст] : учеб. пособие / В. И. Ткач, М. В. Ткач. — М.: Финансы и статистика, 1991. — 160 с. - *Бібліогр.:* с. 159.

18. *Фурса В.П.* Облік іноземних інвестицій як фактора економічного зростання [Текст] / В.П. Фурса // Збірник наукових праць ЧДТУ. — 2010. - № 21. — С. 141 – 147.

19. *Хорнгрен Ч. Т.* Бухгалтерский учет: управленческий аспект [Текст] : учеб. пособие / Ч. Т. Хорнгрен, Дж. Фостер; пер. с англ. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 416 с. - *Бібліогр.:* с. 414-415. — (Серия по бухгалтерскому учету и аудиту). - ISBN 5-279-01212-2.

20. *Энтони Р.* Учет: ситуации и примеры [Текст] : учеб. пособие / Р. Энтони, Дж. Рис; пер. с англ.; под. ред. и с предисл. А. М. Петрачкова. — М.: Финансы и статистика, 1993. — 560 с.

12. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. [http:// www.zakon.rada.gov.ua](http://www.zakon.rada.gov.ua) – офіційний сайт Верховної Ради України

2. <http://www.minfin.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства фінансів України

3. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

4. <http://www.minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України

5. [http:// www.apu.com.ua](http://www.apu.com.ua) – офіційний сайт Аудиторської палати України

6. <http://www.sta.gov.ua> – офіційний сайт Державної податкової служби України

7. <http://www.pfu.ua> – офіційний сайт Пенсійного фонду України

8. <http://www.dkrs.gov.ua> – офіційний сайт Головного державного контрольного управління

9. <http://www.ck.ukrstat.gov.ua> – офіційний сайт Державного комітету статистики

10. <http://www.dmsu.customs.gov.ua> – офіційний сайт Державної митної служби України

11. <http://www.bank.gov.ua> – офіційний сайт Національного банку України
12. <http://www.ukr.buhgalter.com.ua> – спеціалізований інформаційно-аналітичний ресурс для бухгалтерів, аудиторів,
13. <http://www.mon.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
14. <http://www.nau.ua> – інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
15. <http://www.balance.ua> – електронна версія газети «Баланс»
16. <http://www.vobu.com.ua> – електронна версія газети «Все про бухгалтерський облік»
17. <http://www.uasaa.org> – офіційний сайт асоціації бухгалтерів і аудиторів
18. <http://www.nbuv.gov.ua> – Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського

13. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;
- дистанційно на платформі Zoom проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;
- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться практичні та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборonoю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Zoom** в дистанційному курсі «Облік міжнародних операцій».